

# REFERAT Økonomiudvalget 2022-2025 d. 07-09-2023

**Mødedato**    Torsdag d. 07. september 2023 kl. 14:30

**Mødested**    1. budget - D.3.39

**Indholdsfortegnelse**

|                                      |   |
|--------------------------------------|---|
| Godkendelse af dagsorden.....        | 3 |
| 1. behandling af budget 2024-27..... | 4 |

## Godkendelse af dagsorden

### **BESLUTNING**

---

Til stede:

Claus Berggren (V), Niels Erik Christensen (V), Bo Vestergaard (C), Erik Bo Andersen (Q), Christian Engelbrecht Pedersen (A), Ellen Petersen (A), Steen Bundgaard (A) og Rosa Lykke yde (A).

Torben Hansen (A) var fraværende som følge af andre arbejdsopgaver.

# 1. behandling af budget 2024-27

## RESUME

---

*På byrådets budgetseminar den 1. september 2023 blev budgetforslaget 2024-27 gennemgået - herunder de vigtigste forudsætninger. Med udgangspunkt i de beskrevne forudsætninger viser resultatet, at der i budgetperioden 2024-27 er et gennemsnitligt årligt råderum på 26,5 mio. kr. og et varigt råderum på 23,7 mio. kr. i 2027 og frem. Hvis målsætningen om en ikke-disponeret kassebeholdning på 100 mio. kr. i 2027 skal overholdes er det gennemsnitlige årlige råderum dog kun 14,5 mio. kr.*

*Regeringen har den 24. august 2023 meldt ud, at kommunerne under et kan forvente et ekstra bloktilskud på 650 mio. kr. svarende til 11 mio. kr. for Randers Kommune i 2024 og frem. Herudover har Randers Kommune den 30. august 2023 modtaget meddelelse om lånedispensation på 19 mio. kr. i 2024, som ligeledes kan indgå i råderummet efter fradrag af tilhørende ydelse (1,4 mio. kr. i 2025 og frem). I modsat retning trækker en forventet negativ midtvejsregulering vedrørende indkomstoverførsler i 2024. Herudover vil KL's skatte- og tilskudsmodel blive opdateret med en række oplysninger primo/medio september og konsekvenserne heraf for Randers Kommune er fortsat usikker. Den samlede effekt af disse ændringer for råderummet vil blive indarbejdet i det forhandlingsregneark, der sendes ud til brug for de politiske drøftelser af budget 2024-27.*

*Budgetmaterialet sendes i høring i perioden 4. september til 13. september 2023, således at de afgivne høringssvar kan ligge klar til byrådets 1. behandling af budgettet den 14. september 2023. Budgettet 2. behandles i økonomiudvalget den 5. oktober 2023 og i byrådet den 12. oktober 2023.*

## INDSTILLING

---

Forvaltningen indstiller til økonomiudvalget,

1. at budgetforslaget 2024-27 fremsendes til byrådets 1. behandling.

## BESLUTNING

---

Godkendt med 7 stemmer for og 1 stemme imod. Imod stemte Østbroen.

Østbroen bemærkede følgende:

Østbroen stemmer imod, da budgetmaterialet indeholder store usikkerheder, der endnu ikke er afklaret, og derfor burde sagen udskydes indtil budgettet var komplet og afklaret. Østbroen kan ikke godkende videreførelse af effektivitetsbesparelser i 2027, og vi kan ikke godkende et basisbudget der strider imod de økonomiske styringsmål, vedr. krav om mindst 100 mio. kr. i ikke disponeret kassebeholdning. Herudover kan Østbroen ikke godkende et budget der indeholder afsatte midler til Klimabroen.

Torben Hansen (A) var fraværende.

## Sagsfremstilling

Budgetmaterialet indeholder en lang række forudsætninger, som er oplistet i hovednotatet om basisbudgettet (og beskrevet nærmere i det uddybende notat). Blandt de vigtigste kan nævnes følgende forudsætninger:

**Økonomiaftalen** - De økonomiske konsekvenser af den indgåede økonomiaftale mellem regeringen og KL er indarbejdet i budgetforslaget. Randers Kommunes andel af løftet givet vedrørende demografi og udgiftsvækst på social- og sundhedsområdet indgår som en forbedring af kommunens økonomi. Beløbet er korrigeret for regeringens reduktion af bloktilskuddet vedrørende kommunernes administrative udgifter.

**Befolkningsudviklingen** - Budgetforslaget er udarbejdet under forudsætning om valg af statsgaranti i 2024. Kommunens aktuelle folketal ligger noget under kommunens egen befolkningsprognose og også væsentligt under det folketal, der ligger til grund for statsgarantien i 2024.

I lighed med tidligere år anvendes kommunens egen befolkningsprognose for 2025 og frem i budgetlægningen. Hvis det viser sig – som tallene foreløbigt tyder på – at folketallet pr. 1/1 2025 ikke når op på det forudsatte i prognosen, kan det have betydelige konsekvenser for de udligningsbeløb kommunen modtager fremadrettet. For at imødegå denne risiko, er der i budgetforslaget indregnet en reservebuffer vedr. folketallet på 10 mio. kr. i 2025, 15 mio. kr. i 2026 og 20 mio. kr. i 2027. Bufferen skal ses i sammenhæng med de betydelige merindtægter fra den kommunale udligningsordning, som er indregnet i budgettet.

**Demografi** - I lighed med de seneste år, er det i budgetforslaget forudsat, at der i de kommende års økonomiaftaler vil ske en compensation til kommunerne vedrørende demografisk betingede merudgifter på yderligere 0,5 mia. kr. årligt. Dette svarer for Randers Kommune til 8,5 mio. kr. i 2025 stigende til 25,5 mio. kr. i 2027. Denne forudsætning er forbundet med ganske betydelig usikkerhed, og beløbet kan blive enten større eller mindre end forudsat.

**Effektiviserings- og besparelseskrav** - I forbindelse med byrådets godkendelse af budgetproceduren for 2024-2027 blev det besluttet, at der i 2027 indarbejdes et nyt effektiviserings- og besparelseskrav på 20 mio. kr. Da der i forbindelse med sidste års budgetlægning blev gennemført en større flerårig udmøntning til og med 2026, foreslås det, at der ikke i Budget 2024-2027 udarbejdes forslag til udmøntning af kravet i 2027. Beløbet er i stedet placeret som en central pulje under økonomiudvalget til senere udmøntning.

**Afskaffelse af Store Bededag** - Fra og med 2024 er der besluttet lovgivning i Folketinget, som indebærer, at Store Bededag er en almindelig arbejdsdag. Månedslønnede, der får forøget deres arbejdstid, får efter loven et løntillæg på 0,45 pct. som compensation herfor. Der er ikke givet en generel compensation til kommunerne for lovændringen. Det forudsættes således, at kommunerne, for at neutralisere løntillægget på 0,45 pct., foretager nødvendige tilpasninger (færre medarbejdere, færre vikarer og/eller mindre timelønnet arbejde).

I budgetforslaget er det forudsat, at Randers Kommune følger disse forudsætninger. Dette gælder dog ikke i forhold til dagtilbud, fritidstilbud mv., da disse områder forpligtes til at levere pasning i én ekstra arbejdsdag, og derfor ydes kommunerne en særlig kompensation på disse områder.

**Indkomstoverførsler** - I lighed med tidligere år, er indkomstoverførslerne budgetlagt ” fra bunden” under hensyntagen til regnskabserfaringer samt KL’s vækstskøn. For overslagsårene er der budgetteret med KL’s vækstskøn på alle de enkelte poster. Samlet giver dette anledning til nettomerudgifter på 12,3 mio. kr. i 2024 stigende til 49,7 mio. kr. i 2027. Merudgifterne skal ses i sammenhæng med de merindtægter kommunen får fra udligningen vedrørende det socioøkonomiske udgiftsbehov.

**Ændret pris- og lønskøn** - År 2023 var det sidste år, hvor den tidligere beslutning om ”ingen prisfremskrivning”, var gældende. I budgetforslaget 2024-2027 er der derfor forudsat fuld prisfremskrivning af alle arter. For 2023 giver de ændrede PL-skøn i årets økonomiaftale mellem regeringen og KL anledning til en forbedring på netto 33,2 mio. kr. Forbedringen finansierer efterreguleringer på 9,3 mio. kr., der er foretaget af demografimodellerne i 2023. Restbeløbet er forudsat fordelt med 15 mio. kr. til udmøntning i forbindelse med regnskab 2023, og 8,9 mio. kr. er forudsat overført til 2024 og indgår i opgørelsen af det økonomiske råderum. Vedrørende 2024-2027 giver de ændrede PL-skøn en nettomerindtægt i 2024 på 23,7 mio. kr. stigende til 56,2 mio. kr. i 2027.

**Pulje til afledt drift** - I budgetforslaget er der som noget nyt indarbejdet en bufferpulje vedrørende afledt drift på 2 mio. kr. i 2024 stigende til 8 mio. kr. i 2027. Denne bufferpulje skal imødegå forventede fremtidige udgifter til afledt drift på nye anlægsprojekter, jf. de budgetmodeller byrådet har besluttet vedrørende afledt drift på bygningsområdet samt vej- og stiområdet. Desuden foreslås det, at merudgifter vedrørende vejafvandingsbidrag finansieres af denne pulje, og forvaltningen vil revurdere størrelsen af puljen som en del af budgetlægningen 2025-28.

Som nævnt er alle øvrige forudsætninger beskrevet nærmere i budgetmaterialet.

Med udgangspunkt i de beskrevne forudsætninger viser resultatet, at der i budgetperioden 2024-27 er et gennemsnitligt råderum på 26,5 mio. kr. og et varigt råderum på 23,7 mio. kr. i 2027 og frem. Hvis målsætningen om en ikke-disponeret kassebeholdning på 100 mio. kr. i 2027 skal overholdes er det gennemsnitlige årlige råderum dog kun 14,5 mio. kr.

Regeringen har den 24. august 2023 meldt ud, at kommunerne under et kan forvente et ekstra bloktilskud på 650 mio. kr. svarende til 11 mio. kr. for Randers Kommune i 2024 og frem.

Herudover har Randers Kommune den 30. august 2023 modtaget meddelelse om lånedispensation på 19 mio. kr. i 2024, som ligeledes kan indgå i råderummet efter fradrag af tilhørende ydelse (1,4 mio. kr. i 2025 og frem). Som led i den videre budgetproces skal der tages politisk stilling til om lånedispensationen skal udnyttes eller ej (herunder eventuel delvis udnyttelse).

KL oplyser, at der vil blive udsendt en ny skatte- og tilskudsmodel primo/medio september i forlængelse af regeringens netop udsendte Økonomisk Redegørelse, august 2023. De

samlede økonomiske konsekvenser heraf for Randers Kommune kendes endnu ikke.

Herudover har KL ultimo august oplyst, at udviklingen i udgifterne tyder på en negativ midtvejsregulering i 2024 vedrørende indkomstoverførsler på 1,3 mia. kr. En midtvejsregulering på 1,3 mia. kr. vil i givet fald betyde, at bloktilskuddet til Randers Kommune reduceres med 22 mio. kr. Dette er ikke indarbejdet i budgetforslaget og det forventes ikke, at Randers Kommune kan realisere tilsvarende mindreudgifter.

Den samlede effekt på råderummet af ovennævnte ændringer og nye oplysninger vil blive indarbejdet i det forhandlingsregneark, der sendes ud til brug for de politiske drøftelser af budget 2024-27.

Udover råderummet på driften er der i budgetforslaget indarbejdet nogle anlægsmidler til politisk prioritering ved de kommende budgetforhandlinger. Det drejer sig om 0,9 mio. kr. i 2024/25 samt 48,1 mio. kr. i 2027.

I forbindelse med budgetvedtagelsen skal der - i lighed med tidligere år - foretages udmøntning af de centralt afsatte beløb til demografisk betingede merudgifter på serviceområderne. Disse udgør 33,9 mio. kr. i 2024 stigende til 127,1 mio. kr. i 2027. Det er dog kun beløbet for 2024, der skal udmøntes i forbindelse med budget 2024-27. Beløb for 2025 og frem udmøntes i de kommende års budgetlægningsår.

Ud over notaterne, der gennemgår indholdet af budgetforslaget (basisbudgettet), indeholder budgetmaterialet en lang række yderligere bilag, hvor hovedindholdet er gennemgået for byrådet på budgetseminaret den 1. september. Det drejer sig om følgende materiale:

- Budgetforslaget 2024-2027: Et hovednotat som indeholder de væsentligste forudsætninger – herunder opgørelse af det økonomiske råderum. Desuden et uddybende notat om basisbudgettet/budgetforslaget samt notater om indkomstoverførsler, demografireguleringer, ændret pris- og lønskøn, jordforsyningsområdet, nøgletal samt en anlægspakke.
- Oversigt over henviste sager, bevillinger, der udløber samt ønsker fra fagudvalgene.
- Administrationsanalyse og afrapportering på det igangsatte afbureaukratiseringsprogram.
- Familieområdet (status på handleplaner og økonomi)
- Specialskoleområdet (status på økonomien)
- Socialområdet (status på den økonomiske handleplan på området og forslag til yderligere initiativer samt en beskrivelse af den samlede 'Fingerplan').
- Udvikling, miljø og teknik (notater om kollektiv bustrafik, vejafvandingsbidrag, badesø på Nordre Fælled, trykkeriet og brandeftersyn).
- Kapacitetsanalyser (børne- og skoleområdet samt omsorgsområdet og fritidsområdet) med et tilhørende notat med direktionens anbefalinger vedr. prioritering af anlægsmidler i budget 2024-2027.

- Budgetbemærkninger på drift og anlæg (del I) – indeholder en kort beskrivelse med hovedtal samt aktuel status for hvert bevillingsområde.
- Øvrige notater (Gennemgang af beskæftigelsesområdet, Borgerservice, Ledelse i daginstitutioner, My Way, Fritidsjobprojektet, Magasin til stadsarkivet, reetablering af Dronningborghallen, Vedligeholdelse af Værket).
- Bevillingsoversigt og takstoversigt

Budgetforslaget 2024-2027 (basisbudgettet) danner grundlag for den videre budgetlægning, og kun de ændringsforslag som vedtages ved 2. behandlingen, vil ændre på forslaget.

MED-systemet og høringsberettigede råd og nævn blev orienteret om budgetforslaget på onlinemøde den 4. september 2023. Høringsperioden løber fra 4. september til 13. september 2023, således at alle høringssvar kan ligge klar til byrådets 1. behandling af budgettet den 14. september 2023. Høringssvarene offentliggøres løbende på kommunens hjemmeside - dog ikke høringssvar med personfølsomme oplysninger (sidstnævnte vil kun blive gjort tilgængelige for byrådets medlemmer).

Perioden 21.-22. september 2023 er afsat til de politiske forhandlinger om budget 2024-27. Fristen for fremsendelse af ændringsforslag er den 2. oktober 2023 kl. 10.00. Den indgåede budgetaftale offentliggøres på kommunens hjemmeside sammen med eventuelle mindretalsaftaler og udtalelser fra byrådets partier/lister.

Økonomiudvalget har 2. behandling af budgettet den 5. oktober 2023 og byrådet har 2. behandling den 12. oktober 2023.

## **ØKONOMI**

---

De økonomiske og personalemæssige konsekvenser afhænger af resultatet af de politiske forhandlinger om budget 2024-27.